

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

כו.

עין משפט
נר מצוה

מ"א א ב מ"י פ"ו מהל'
סוכה הלכה ז סמג
עשין מג ט"ז ע"ה א"ח ס"י
מגלה ספיק ג:

לעני רש"י

פרונגו"ש (פרגו"ט).
מטעמים.
שקל"ק (שינושק"ל).
ממונה על משק הבית.

רבינו חננאל (המשך)

אומרים עליו המוציא.
התיבון פחות מכביצה אין
אומרים (לפניו) [עליו]
ג' ברכות, מפתח אין
אומרים לפניו המוציא.
ושני ר' אחא, לשאר
המניין נצרכה. כלומר, כל
מין שחיבב אחריו ג' ברכות
אומרים לפניו המוציא.
והוא ר' אליעזר אומר
ו"ד סעודות חייב אדם
לאכול בסוכה אחת ביום
ואחת בלילה. והחכמים
אומרים אין לדבר קצבה,
אינו חייב אלא יום
טוב הראשון בלבד. כ"ר
שמעון בן יוחנן, דאמר
נאמר [ב]חמשה עשר
בחד המצות אכילת מצה,
ונאמר בחמשה עשר בחד
הסוכות ישיבה ענין דירה,
מה חד המצות אכילה
בלילה הראשון חובה,
שנא' בירכב תאכלו מצות,
הכתוב קבעו חובה, אף
בחד הסוכות ישיבה ענין
דירה, (א) באכילה בסוכה,
מכאן ואילך רשות המצוה.
ועוד אמר ר' אליעזר מי
שלא אכל בלילי יום טוב
הראשון. והא חיובי מחייב
ליה לאכול בכל יום שתי
סעודות, והנה חייב בשאר
הימים, וכל שכן בלילי
יום טוב הראשון. אמר ר'
אסי חזר בו ר' אליעזר.
ואסיקנא כי זו השלמה,
במיני תרגומא. תנאי ר'
אליעזר אומר

ואמרו העלום הסוכה. צ"פ בתרא דיומא (דף ע"ג): מיימי
מתני' דהכא צהאי לישגא לא מפני שהלכה כן אלא
שראו להחמיר על עמלן וכשנתנו לרי' דרוק כו' היינו משום דמתרלין
מתניתין הכי מיימי לה הש"ס כאלו משנתנו שניה כך:

הא כביצה בעי נט"ו אבי"ה. ולא
מיסתרי צמפה דמישנין דלמא
נגע דמסמיק פ' כל הצמר (חולין דף
ק"ו): ומיהו תימה דהא ר' דרוק כהן
היה דפריש' וז"ל אפי' כביצה שרי
צמפה בלא נט"ו כדלמא שמואל התם
התירו מפה לאוכלי תרומה ולא
התירו מפה לאוכלי טהרות":

תשובו בעין תדרו. זירושלמי

ליק' צמורה שמה נאמר
כאן תשבו ונאמר להלן וליה שבעת ימים
מועד תשבו יומם וליה שבעת ימים
מה ישיבה שנאמרה להלן עשה זה
את הלילות כזמנים חף ישיבה האמורה
כאן עשה זה לילות כזמנים ועממא
דרצנן מפרש ר' יוחנן צמס רבי
ישמעאל נאמר חמשה עשר דפסח
ונאמר ט"ו צמג מה ט"ו הנאמר
דפסח לילה הראשון חובה ושאר
כל הימים רשות אף ט"ו הנאמר צמג
לילה הראשון חובה ושאר כל הימים
רשות דצרייא צעו אי מה להלן עד
שיכנס למנה כשהוא תאזר אף כאן עד
שיכנס לסוכה בתאזר ר' זירא צעי
אי מה להלן עד שיאכל כוית דגן מנה
אף כאן עד שיאכל כוית דגן צסוכה:
א' בעי אבי"ה ואי בעי לא אבי"ה.
כלל דאי אכיל חייב לאכול
צסוכה כדלמרינן לעיל ומשמע הכא
דצ"ט לא הוי חובה ואי צעי לא
אכיל כלל חוץ מלילי י"ט הראשון ולפי
זה אם טעה ולא הזכיר של י"ט
צצרכת המזון אינו צריך לחזור והא
דלמרינן פ' ששש שאלו (בבב"ב דף מט):
צצתות וי"ט דלא סגי ליה דלא אכיל
אם טעה חזר לא מיתקומא אלא
צלילי י"ט הראשון של פסח וצלילי
י"ט הראשון של חג והא דלשכחן
צצ' צ' דצ"ה (דף טו): וצפ' אלו
דצרים דפסחים (דף סח): גצי י"ט
חלקהו חזיו וז' וחזיו למס דחזיו
לאכילה וחזיו לצית המנחה דצרי
ר' יהושע אפטר צצירא ופירי דאין
צצן צצת המזון ולא צעי הזכרת
י"ט אצל לילי י"ט הראשון של חג
לא סגי בלא פת כיון דליפתינן מחג
המנחה אע"ג דלר' אליעזר אמרינן
צצאר ימים אם השלים צמייני
תרגימא ליה: **והא א"ר אליעזר**
י"ט סעודות חייב אדם לאכול בסוכה
אהא דמשלים צ"ט האחרון פריך
דליכא סוכה: **הזרז בו ר' אליעזר.**
אלל חכמים לומר שאין לדבר קצבה

הכי גרסינן נימא סיהוי סיוצסיה דרצ יוסף. דלמך לעיל) תרתי
תלת: ואצ"י. דלמך דטעמי צר צי רצ דהיינו כביצה דכביצה
אוכל הנאכל בצליעה אחת הוא כדלמרינן צפ' בתרא דיומא (דף
פ). מכל האוכל אשר יאכל: הא כביצה צעי נטילת ידים וצרכה.
אלל סוכה אפי' כביצה נמי לא:
מתני' י"ד סעודות. וצממרא
מפרש טעמא: אין לדבר קצבה. אם
רצה להתענות אין אנו זקוקין לו אלא
אם יאכל לא יאכל חוץ לסוכה: חוץ
מלילי י"ט הראשון. שאינו רשאי
להתענות כדליק' צממרא: ישלים.
סעודתו זאת צ"ט האחרון צמייני
עצרת ואע"פ שאינו צסוכה וצממרא
פריך עלה: **גמ' מפאן ואילך**
רשות. דהכי ילפינן לה צפ' בתרא
דפסחים (דף קכ). ששת ימים תאכל
מזות וזיום השביעי עצרת מה שביעי
רשות אף ששה רשות לפי שהשביעי
בכלל שבעת ימים תאכל מזות (א)
ויאז מן הכלל ללמד שאכילת מזות
האמור צו אינו חובה אלא אם צאת
לאכול תאז אכילתך מנה ולא חמך
ולא ללמד על עממא יאז אלא ללמד
על הכלל כולו יאז: והסס גופיה
מלן. לילה הראשון מיהא חובה:
האמר ר' אליעזר י"ד סעודות חייב
אדם לאכול בסוכה. וכיון דציום
אחרון לא צסוכה יתיב ואם יש
זה לשם מנהו עובר על צל
תוסוף מאי השלמה דסוכה אכיל
הכא: **אמר זירא.** שם חכס:
חזר צו ר' אליעזר. אלל חכמים

לומר שאין לדבר קצבה ואם רצה
להתענות יתענה חוץ מלילי יום
טוב הראשון וזהא מיהא פליג
עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו
שיש תשלומין לקרבנות יום ראשון
אף צ"ט האחרון: **אילימא צריפתא.**
כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון
שהוא סועד בלחם ולפתן וזורכי
הסעודה תהא תשלומין לראשון:
סעודתא דיומיה קאכיל. ומאי היכר
יש כאן שמהא לשם סעודה ראשונה
הלא דרוך לסעוד היום: צמייני
תרגימא. לאחר שסילק יציאו פרפראות
ומעדינן לפניו כגון פירות וסמנין
וקפלוטות מבושלות: **תרגימא**
פרוגוגו"ש: סניא נמי הכי. דצהכי
הויא סעודה לאשלומי ואע"פ שאינו
חזר וקובע עממו לאכול שתי סעודות
של לחם וצצר: אם השלים כו'.
וכ"ש אם קבע סעודה שניה בלחם
וצצר: **אפוטרופוס של אגריפס.**
ממונה על שלחן ורצ צימו שקורין
שקל"ק: מהו שאוכל סעודה אם
ציום. צסוכה ואפטר: פרפראות.
מייני מעדינן הפותחים את

צני מעיים להיות לכו משוך
שאלא מסוכה לסוכה. לאכול ולישן
מזותה של ראשונה. אפי' ימים שעברו עליו כבר איצדן למפרע
ואינו מנהו כדליק' לקמן שצריך לישב כל ז' צסוכה אחת:

האמר ר' אליעזר י"ד סעודות חייב
אדם לאכול בסוכה. וכיון דציום
אחרון לא צסוכה יתיב ואם יש
זה לשם מנהו עובר על צל
תוסוף מאי השלמה דסוכה אכיל
הכא: **אמר זירא.** שם חכס:
חזר צו ר' אליעזר. אלל חכמים
לומר שאין לדבר קצבה ואם רצה
להתענות יתענה חוץ מלילי יום
טוב הראשון וזהא מיהא פליג
עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו
שיש תשלומין לקרבנות יום ראשון
אף צ"ט האחרון: **אילימא צריפתא.**
כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון
שהוא סועד בלחם ולפתן וזורכי
הסעודה תהא תשלומין לראשון:
סעודתא דיומיה קאכיל. ומאי היכר
יש כאן שמהא לשם סעודה ראשונה
הלא דרוך לסעוד היום: צמייני
תרגימא. לאחר שסילק יציאו פרפראות
ומעדינן לפניו כגון פירות וסמנין
וקפלוטות מבושלות: **תרגימא**
פרוגוגו"ש: סניא נמי הכי. דצהכי
הויא סעודה לאשלומי ואע"פ שאינו
חזר וקובע עממו לאכול שתי סעודות
של לחם וצצר: אם השלים כו'.
וכ"ש אם קבע סעודה שניה בלחם
וצצר: **אפוטרופוס של אגריפס.**
ממונה על שלחן ורצ צימו שקורין
שקל"ק: מהו שאוכל סעודה אם
ציום. צסוכה ואפטר: פרפראות.
מייני מעדינן הפותחים את

צני מעיים להיות לכו משוך
שאלא מסוכה לסוכה. לאכול ולישן
מזותה של ראשונה. אפי' ימים שעברו עליו כבר איצדן למפרע
ואינו מנהו כדליק' לקמן שצריך לישב כל ז' צסוכה אחת:

האמר ר' אליעזר י"ד סעודות חייב
אדם לאכול בסוכה. וכיון דציום
אחרון לא צסוכה יתיב ואם יש
זה לשם מנהו עובר על צל
תוסוף מאי השלמה דסוכה אכיל
הכא: **אמר זירא.** שם חכס:
חזר צו ר' אליעזר. אלל חכמים
לומר שאין לדבר קצבה ואם רצה
להתענות יתענה חוץ מלילי יום
טוב הראשון וזהא מיהא פליג
עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו
שיש תשלומין לקרבנות יום ראשון
אף צ"ט האחרון: **אילימא צריפתא.**
כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון
שהוא סועד בלחם ולפתן וזורכי
הסעודה תהא תשלומין לראשון:
סעודתא דיומיה קאכיל. ומאי היכר
יש כאן שמהא לשם סעודה ראשונה
הלא דרוך לסעוד היום: צמייני
תרגימא. לאחר שסילק יציאו פרפראות
ומעדינן לפניו כגון פירות וסמנין
וקפלוטות מבושלות: **תרגימא**
פרוגוגו"ש: סניא נמי הכי. דצהכי
הויא סעודה לאשלומי ואע"פ שאינו
חזר וקובע עממו לאכול שתי סעודות
של לחם וצצר: אם השלים כו'.
וכ"ש אם קבע סעודה שניה בלחם
וצצר: **אפוטרופוס של אגריפס.**
ממונה על שלחן ורצ צימו שקורין
שקל"ק: מהו שאוכל סעודה אם
ציום. צסוכה ואפטר: פרפראות.
מייני מעדינן הפותחים את

צני מעיים להיות לכו משוך
שאלא מסוכה לסוכה. לאכול ולישן
מזותה של ראשונה. אפי' ימים שעברו עליו כבר איצדן למפרע
ואינו מנהו כדליק' לקמן שצריך לישב כל ז' צסוכה אחת:

האמר ר' אליעזר י"ד סעודות חייב
אדם לאכול בסוכה. וכיון דציום
אחרון לא צסוכה יתיב ואם יש
זה לשם מנהו עובר על צל
תוסוף מאי השלמה דסוכה אכיל
הכא: **אמר זירא.** שם חכס:
חזר צו ר' אליעזר. אלל חכמים
לומר שאין לדבר קצבה ואם רצה
להתענות יתענה חוץ מלילי יום
טוב הראשון וזהא מיהא פליג
עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו
שיש תשלומין לקרבנות יום ראשון
אף צ"ט האחרון: **אילימא צריפתא.**
כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון
שהוא סועד בלחם ולפתן וזורכי
הסעודה תהא תשלומין לראשון:
סעודתא דיומיה קאכיל. ומאי היכר
יש כאן שמהא לשם סעודה ראשונה
הלא דרוך לסעוד היום: צמייני
תרגימא. לאחר שסילק יציאו פרפראות
ומעדינן לפניו כגון פירות וסמנין
וקפלוטות מבושלות: **תרגימא**
פרוגוגו"ש: סניא נמי הכי. דצהכי
הויא סעודה לאשלומי ואע"פ שאינו
חזר וקובע עממו לאכול שתי סעודות
של לחם וצצר: אם השלים כו'.
וכ"ש אם קבע סעודה שניה בלחם
וצצר: **אפוטרופוס של אגריפס.**
ממונה על שלחן ורצ צימו שקורין
שקל"ק: מהו שאוכל סעודה אם
ציום. צסוכה ואפטר: פרפראות.
מייני מעדינן הפותחים את

(א) [לעיל כו.]. (ב) [לעיל כו.]. (ג) [עירובין
כג.]. (ד) [לעיל כו.]. (ה) [ש"ס].
(ו) [לקמן מו. פסחים קכ.].
(ז) [זמא עט. ט.]. (ח) [דף כו.].
(ט) [ע"י מוס' מולין קו.].
ד"ה הא תמנו טוב עני.
על זה ומוס' מולין קו. ד"ה
מא לאן. (י) [ע"י מוס'
בבב"ב מו.]. ד"ה אביעין.
(יא) [ע"י מוס' פסחים קו.].
ד"ה עינין.

תורה אור השלם

1. מצות לא יוכל יאכל
וחסרון לא יוכל
להצטות: קהלת א טו
2. בראשית בארבעה
עשר יום לחדש בערב
תאכלו מצת עד יום
האחד ועשרים לחדש
בערב: שמות יב יח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מכאן וכו'
תאכל מזות היה יולא:

מוסף רש"י

לילה הראשון חובה
מכאן ואילך רשות.
אם רצה יוכל לאכול בשני
בלל לחם או להשתעם
(פסחים קכ.). תרגימא.
לפני (יומא ע"ט).

רבינו חננאל

ואקשינן מהו (תקח)
[צדוק] (ד"ר) [כשנתנו לו
אוכל פחות מכביצה, אכלו
חוץ לסוכה במפה בלא
נטילת ידים ובלא ברכה.
דיקנן מינה הא כביצה
בעיא סוכה, וקשיא ארש
יוסף דאמר שתיים ורוב
לגימית היא אכילה עראי
שאוילין חוץ לסוכה,
ולאבי דאמר לאכיל
בר כי רב ועייל ללילה.
ושנין לעולם אפי' כביצה
לא בעיא סוכה, אלא
דיקנן ממנה" דתקני
פחות מכביצה, הא כביצה
בעי נטילת ידים, ובעי
ברכה. וקיימא ל"ה הכי.
(א) דירשומא ר' אבומא
מלחא הוה דמיך אהנותיה,
עבר ר' חייא בר אבא
וחזייה, אמר ליה זיל דרמך
גו מטללקך. (ר') יצחק
בר מריון הוה שישבינה
דחד בר גש, שאיל לר'
ליעזר, א"ל זיל דרמך גו
מטללקך וכן אמר ר' יוסי.
ר' זעירא סליק לגזורה,
פ"י לבישוב הבן דר' אילא,
ולא קיבל עליו מטעמים
מירי, עד דמיפני מוסף,
(ג) או משום שאין להניח
לתלמידי חכמים להניח
ביתו (עבוד) [ברגל].
נגי כל שאומרים עליו
ששלש ברכות לאחריו אומר
לפניו ברכת המוציא,
כל שאין אומרים עליו
ששלש ברכות לאחריו אין

(א) נ"ל דצ"ל דהיינו אכילה
בסוכה. לילה הראשון חובה
מכאן וכו'.
(ב) צממא"י הוה הירושלמי
להלן כ"ה א' לפי המשנה דמי
שהיה יום והשתקפוין כאן
מפני הענין.
(ג) ז"ל או משום דלא הוי
עסקיה טעם בלחם עד דמפני
מוסף וכו'. והיה שם
צירושלמי.